

Advies nr. 112/2019 van 5 juni 2019

Betreft: voorontwerp van decreet van de Waalse regering houdende organisatie van de fusie van de opdrachten van de Société wallonne du Logement (SWL), de Société wallonne du Crédit Social (SWCS) en het Centre d'Etude en Habitat durable (CEHD) in de schoot van het Agence wallonne de l'Habitation durable (CO-A-2019-106).

De Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna "de Autoriteit");

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op artikel 23 en 26 (hierna de "WOG");

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 *van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (algemene verordening gegevensbescherming) (hierna "AVG")

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op de adviesaanvraag van de Minister van Lokale Besturen, Huisvesting en sportinfrastructuur van de Waalse Regering, Mevrouw Valérie De Bue, ontvangen op 2 april 2019;

Gelet op het verslag van Mevrouw Alexandra Jaspar, Directeur van het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit;

Brengt op 5 juni 2019 het volgend advies uit:

I. ONDERWERP EN CONTEXT VAN DE AANVRAAG

1. De Waalse Minister van Lokale Besturen, Huisvesting en Sportinfrastructuur vraagt het advies van de Autoriteit over een voorontwerp van decreet van de Waalse regering houdende organisatie van de fusie van de opdrachten van de Société wallonne du Logement (SWL), de Société wallonne du Crédit Social (SWCS) en het Centre d'Etude en Habitat durable (CEHD) in de schoot van het Agence wallonne de l'Habitation durable (2de lezing) [**het ontwerp**]. Dit voorontwerp vormde het onderwerp van een advies van de Raad van State, advies nr. 65.477/4 van 28 maart 2019 [**het advies van de Raad van State**].

2. Als eerste stap in de hervorming van de Waalse huisvestingssector organiseert het ontwerp de "samenvoeging"/"fusie", binnen een nieuw Waals agentschap, l'Agence wallonne de l'Habitation Durable (het Waals agentschap voor duurzame huisvesting) [**het Agentschap**], van drie entiteiten: de Waalse Huisvestingsmaatschappij [**de SWL**], een naamloze vennootschap ("meer dan 99% in handen van het Gewest", volgens de verbeterde nota aan de Regering in eerste lezing) die onderworpen is aan de wetten en regels die van toepassing zijn op de naamloze vennootschappen voor alles wat niet uitdrukkelijk anders bepaald is door de Waalse Huisvestingscode en het Duurzame Wonen [**WHDW**]¹; de Waalse Maatschappij voor Sociaal Krediet [**SWCS**], een publiekrechtelijke rechtspersoon met de rechtsvorm van een naamloze vennootschap ("meer dan 99% in handen van het Gewest", volgens dezelfde nota), een vennootschap die eveneens onderworpen is aan de toepasselijke wetten en reglementen van de naamloze vennootschappen voor alle materies die niet uitdrukkelijk in de WHDW² zijn voorzien, alsook aan de bijzondere regels die van toepassing zijn op de hypothecaire kredietinstellingen; en ten slotte het Centrum voor Duurzame Huisvesting (**CEHD**), een vzw waarvan achttien leden vertegenwoordigers zijn van de ministers (waaronder de minister bevoegd voor Huisvesting) en verschillende instellingen (zoals de SWL, de SWCS, de Conseil supérieur du Logement en vertegenwoordigers van de universiteiten van de Fédération Wallonie-Bruxelles).

3. De verbeterde nota aan de Regering in eerste lezing plaatst de ondernomen hervorming, samengevat, binnen de doelstellingen van vereenvoudiging, transparantie en uitvoering van de verklaring over het gewestelijk beleid. Drie doelstellingen worden nauwkeuriger geformuleerd: die van een betere leesbaarheid van de huisvestingssector voor het publiek en de investeerders, met inbegrip van de wens om de normatieve en operationele en controlerende actoren in de sector nauwkeuriger te identificeren; die van een doeltreffend bestuur van deze sector, met inbegrip van de doelstelling

¹ Zie artikel 86 van de WHDW.

² Zie artikel 175.1 van de WHDW.

om de procedures en voorwaarden voor de toekenning van kredieten te harmoniseren, wat leidt tot lagere kosten voor het Gewest; en die van de doeltreffendheid van de bestaande (menselijke en andere) middelen.

II. ONDERZOEK VAN HET ONTWERP

II.1. Transparantie- en wettelijkheidsbeginselen verankerd in de artikelen 22 van de Grondwet en 8 van het EVRM , en artikel 27 van het ontwerp.

4. Artikel 27 van het ontwerp herstelt artikel 91 van de WHDW³ en bepaalt dat (vrije vertaling) "het Agentschap gerechtigd is de voor de uitvoering van zijn taken noodzakelijke gegevens en informatie te ontvangen, te verzamelen, te bewaren en door te geven in overeenstemming met de toepasselijke wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen op dit gebied".

5. Wat de verwerking van persoonsgegevens betreft⁴, wordt in het advies van de Raad van State⁵ duidelijk het volgende gesteld: (geen officiële vertaling beschikbaar) «[l]a disposition à l'examen autorise ainsi l'Agence wallonne de l'habitation durable à traiter des données à caractère personnel. En vertu de l'article 22 de la Constitution, l'organisation d'un traitement de données à caractère personnel est soumise au respect du principe de légalité. Par conséquent, le législateur doit fixer lui-même les éléments essentiels d'un tel dispositif, à savoir les finalités du traitement ainsi que les cas et conditions dans lesquels des données à caractère personnel sont traitées. L'ingérence dans l'exercice du droit au respect de la vie privée doit être définie en des termes clairs et suffisamment précis qui permettent d'appréhender de manière prévisible les hypothèses dans lesquelles le législateur autorise une pareille ingérence. Toute ingérence dans le droit au respect de la vie privée doit, en outre, reposer sur une justification raisonnable et être proportionnée aux buts poursuivis par le législateur».

6. De Autoriteit is het eens met het zojuist vermelde standpunt van de Raad van State en heeft er reeds herhaaldelijk⁶ op gewezen dat, overeenkomstig de transparantie- en wettelijkheidbeginselen van artikel 8 van het EVRM en artikel 22 van de Grondwet, in een decreet duidelijk moet worden

³ Dit artikel werd opgeheven door artikel 67 van het decreet van 15 mei 2003 tot wijziging van de Waalse Huisvestingscode en van artikel 174 van het Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en Patrimonium. Het oorspronkelijke doel ervan hield geen verband met de verwerking van persoonsgegevens.

⁴ De Autoriteit gaat er, net als de Raad van State, van uit dat het in het ontwerpartikel gebruikte begrip "gegevens" ook persoonsgegevens in de zin van artikel 4, lid 1, van de AVG omvat.

⁵ Advies van de Raad van State nr. 65.477/4/, van 28 maart 2019, blz. 9.

⁶ Zie onder meer, Advies van de GBA nr. 65/2019 van 27 februari 2019 betreffende een ontwerp van samenwerkingsakkoord tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 23 mei 2013 tussen het Waals Gewest en de Franse Gemeenschap betreffende de uitwerking van een gemeenschappelijk initiatief inzake gegevensdeling en het gezamenlijk beheer van dit initiatief, punten 5-6.

bepaald in welke omstandigheden de verwerking van persoonsgegevens is toegestaan⁷ en dat bijgevolg moet worden bepaald welke gegevens mogen worden verwerkt, de betrokkenen, onder welke voorwaarden en voor welke doeleinden de gegevens worden verwerkt, hoe lang zij worden bewaard⁸ en wie toegang tot de gegevens heeft⁹. Wanneer de grondslag van de verwerking gebaseerd is op een rechtsgrond van het nationale recht, vereist artikel 6.3, van de AVG ook specifiek dat de doeleinden in die basis worden gedefinieerd. In dit opzicht is een delegatie aan de Regering « niet in strijd met het wettigheidsbeginsel voor zover de machtiging voldoende nauwkeurig is omschreven en betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de essentiële elementen voorafgaandelijk door de wetgever zijn vastgelegd»¹⁰.

7. Artikel 27 van het ontwerp is in dit opzicht nog steeds niet aangepast. Welnu, in zijn huidige vorm kan dit artikel op zich niet volstaan om de gegevensverwerking door het Agentschap te rechtvaardigen en is het ook niet nuttig, aangezien het slechts een herhaling is van artikel 6,1,e), van de AVG, dat rechtstreeks uitwerking heeft. De uitdrukking van de zojuist genoemde beginselen in de normatieve tekst *van wetgevende rangorde* zal waarschijnlijk verschillen naargelang de door de wetgever nagestreefde doelstelling met betrekking tot de verwerking die met de tekst in kwestie wordt ingevoerd of noodzakelijkerwijs hiervan het gevolg is, en naargelang van de inmenging in het recht op privacy van de betrokkenen en de risico's voor hun rechten en vrijheden (de verscheidenheid van de nagestreefde doeleinden, de verscheidenheid van de autoriteiten die toegang kunnen krijgen tot de gegevens, de aard van de gegevens, enz.)¹¹ In dit geval noopt het ontwerp tot volgende opmerkingen.

⁷ In die zin, lees Grondwettelijk Hof, Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018, punten B.9 en v. en punt B.13.3 in het bijzonder.

⁸ Het Grondwettelijk Hof heeft erkend dat "de wetgever (...) de bewaring van persoonsgegevens en de duur van die bewaring op een algemene wijze (vermocht) te regelen", Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018, punt B. 23.

⁹ Lees bijvoorbeeld, Grondwettelijk Hof, Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018, punt B.18, en Grondwettelijk Hof, Arrest nr. 44/2015 van 23 april 2015, punten B.36.1 en v.

¹⁰ Zie eveneens Grondwettelijk Hof, Arrest nr. 29/2010 van 18 maart 2010, punt B.16.1 ; Arrest nr. 39/2013 van 14 maart 2013, punt B.8.1 ; Arrest 4482015 van 23 april 2015, punt B.36.2; Arrest nr. 107/2015 van 16 juli 2015, punt B.7; Arrest nr. 108/2017 van 5 oktober 2017, punt B.6.4 ; Arrest nr. 29/2010 van 15 maart 2018, punt B.13.1, Arrest nr. 86/2018 van 5 juli 2018, punt B.7.2.

¹¹ Ter illustratie, raadpleeg en vergelijk: enerzijds het Advies van de GBA nr. 31/2019 van 6 februari 2019 betreffende een ontwerpbesluit van de Waalse Regering tot vaststelling van de voorwaarden voor registratie van staalnemers van afvalstoffen en de voorwaarden voor de erkenning van laboratoria voor afvalanalyse en Advies van de GBA nr. 30/2019 van 6 februari 2019 over een ontwerpbesluit van de Waalse Regering tot invoering van een premiestelsel voor de verwezenlijking van een audit, de verslagen inzake de vooruitgang van de werkzaamheden en energiebesparende investeringen en de renovatie van een woning, en anderzijds, Advies van de GBA nr. 110/2018 van 17 oktober 2018 over een ontwerpordonnantie (GGC) betreffende het elektronische uitwisselingsplatform voor gezondheidsgegevens, Advies van de APD nr. 167/2018 betreffende een artikel van het wetsontwerp houdende diverse bepalingen inzake gezondheid en tot invoering van een paragraaf 1/1 in artikel 6 quater van de wet van 25 maart 1964 op de geneesmiddelen en Advies van de GBA nr. 65/2019 van 27 februari 2019 betreffende een ontwerp van samenwerkingsakkoord tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 23 mei 2013 tussen het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschap over het opstarten van een gemeenschappelijk initiatief om gegevens te delen en over het gemeenschappelijk beheer van dit initiatief. Op normatief vlak zijn er tal van voorbeelden die de toepassing van de transparantie- en wettelijkheidsbeginselen illustreren, zie bijvoorbeeld op verschillende gebieden, zonder afbreuk te doen aan de analyse van de correcte toepassing van deze beginselen, de wet van 19 mei 2010 tot oprichting van de Kruispuntbank van de voertuigen, de artikelen D.20 en volgende van het decreet van 27 maart 2014 betreffende het Waalse landbouwwetboek betreffende het geïntegreerd beheers- en controlesysteem "GBCS" en de artikelen VII.148 en volgende van het wetboek van economisch recht betreffende de Centrale voor Kredieten aan Particulieren.

II.2. Doeleinden van de verwerking, verwerkte gegevens, ontvangers van de gegevens en bewaartermijn van de gegevens ;

8. Het ontwerp heeft niet tot doel de gegevensverwerking in het kader van het betrokken decreet te hervormen, maar om de rechtszekerheid op dit gebied inhoudelijk te verbeteren. In de toelichting bij artikel 27 van het ontwerp staat alleen (vrije vertaling) "dit artikel is toegevoegd aan de bestaande rechtsorde". Het doel is het Agentschap te machtigen om de gegevens en informatie die nodig zijn voor de uitvoering van zijn taken in overeenstemming met de toepasselijke wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen op dit gebied te ontvangen, te verzamelen, te bewaren en door te geven. Deze bepaling is van aard om het werk van het CEHD, dat ook is geïntegreerd in het Agentschap, te vergemakkelijken". In die zin is de werkingssfeer van artikel 27 beperkt tot de mogelijkheid voor het Agentschap om gegevens te verwerken die nodig zijn voor de uitvoering van de taken van de entiteiten waarvan het de gefuseerde entiteit zal zijn.

9. In dit geval en in het licht van de context is de Autoriteit van oordeel dat de doeleinden van de verwerkingen die uit het ontwerp voortvloeien, welbepaald en uitdrukkelijk omschreven zullen zijn indien de onderliggende doelstellingen van de aan het Agentschap toevertrouwde taken van algemeen belang (artikel 2 van de WHDW, namelijk de uitvoering van het recht op een behoorlijke huisvesting als woon-, emancipatie- en ontwikkelingsplaats voor personen en gezinnen) en deze taken (in de zin van artikel 6, 1., e.), van de AVG) duidelijk en nauwkeurig in het ontwerp worden gedefinieerd. De nauwkeurigheid en de kwaliteit die in onderhavig geval wordt voorbehouden aan de definitie van de taken en doelstellingen van het Agentschap (artikel 2 van de WHDW noopt niet tot commentaar) zijn van doorslaggevend belang, zodat het beoogde doeleinde welbepaald en uitdrukkelijk kan worden omschreven overeenkomstig artikel 5, 1., b), van de AVG. Onder deze voorwaarden kan het doeleinde van een verwerking tot uitdrukking komen via een formulering van het type : "om het in artikel 2 beoogde doeleinde te bereiken en de in artikel X genoemde taken uit te voeren, verwerkt het Agentschap de volgende persoonsgegevens....".

10. Wat de vorm van de voorziening betreft, zouden de opdrachten en doelstellingen gebaat zijn bij een organisatie op basis van de drie generieke domeinen waartoe zij behoren, namelijk: **het domein kredieten** (zie *infra*, punten 13-16), **het domein onroerend goed** (zie *infra*, punten 17-19) en **het domein wetenschappelijk onderzoek** (zie *infra*, punten 21-29)¹² De ontvangers van de gegevens en de gegevens of categorieën gegevens die op basis van het ontwerp worden verwerkt, zouden door de voorziening van het ontwerp op logische en duidelijke wijze juridisch aan deze doeleinden moeten worden gekoppeld. Ofwel regelt een bepaald artikel de gegevensverwerking (zoals het voorgestelde artikel 27) op transversale wijze in het ontwerp door ook te verwijzen naar de

¹² Zie ook het Advies van de Raad van State, blz. 8, overweging 1.

relevante artikelen van de WHDW, ofwel wordt elk domein via afzonderlijke artikelen over de verwerking van persoonsgegevens geregeld in het ontwerp. De volgende ontwikkelingen illustreren verder dat het ontwerp in dit opzicht nog moet worden verbeterd. In dit artikel of deze artikelen moet(en) ook worden verduidelijkt wie de verwerkingsverantwoordelijk is (deze kwestie is het onderwerp van een afzonderlijke titel), zie *infra*, punten 30 en v.) en welke de bewaartermijn is van de gegevens.

11. De Autoriteit herinnert er in het algemeen ook aan dat, indien de aanvrager overweegt om het Agentschap toe te staan **bijzondere categorieën gegevens**¹³ (zoals gezondheidsgegevens¹⁴) te verwerken, en dit bijvoorbeeld op het domein van onroerend goed¹⁵ wel degelijk het geval lijkt te zijn, het Agentschap ervoor moet zorgen dat een dergelijke verwerking is toegestaan op grond van artikel 9, § 2, van de AVG, en bovendien onder de in dat artikel vastgestelde voorwaarden. Zo kan het bijvoorbeeld voor de verwerking van dergelijke gegevens nodig zijn dat in het toepasselijke wettelijke kader¹⁶ passende en specifieke maatregelen worden opgenomen om de grondrechten en de belangen van de betrokkene te beschermen. Op dit punt is de Autoriteit echter van mening dat dergelijke garanties in het kader van het ontwerp niet noodzakelijkerwijs in het decreet hoeven te worden opgenomen, maar bij besluit van de Regering kunnen worden bepaald. Een soortgelijke opmerking is van toepassing indien wordt overwogen om de verwerking (buiten de controle van de overheid) van persoonsgegevens met betrekking tot strafrechtelijke veroordelingen en daarmee samenhangende strafbare feiten of veiligheidsmaatregelen toe te staan, overeenkomstig artikel 10 van de AVG.

12. Opmerking : de Autoriteit beperkt haar onderzoek tot de normatieve context van de WHDW.

Domein Kredieten

13. In artikel 23 van het ontwerp wordt een deel van de taken van het Agentschap omschreven door de invoeging van artikel 87 *bis* in de WHDW. Volgens zijn commentaar "neemt hij "de taken van SWCS en dus van het Agentschap op het gebied van kredieten over". In het positief recht omschrijft artikel 175.2 de opdrachten van de SWCS en zal dit artikel worden ingetrokken door artikel 97 van het ontwerp.

14. Onder deze opdrachten heeft het Agentschap (artikel 87 *bis*, § 1, 1°, van het ontwerp van WHDW) "als opdracht van openbaar nut" het financiële en administratieve beheer van sociale

¹³ Zie artikel 9, § 1 van de AVG.

¹⁴ Zie artikel 4, 15) van de AVG.

¹⁵ Zie artikel 94, § 1, 2de lid, 3°, a., van de WHDW (dit artikel verwijst naar de voorwaarden voor toegang, verhuur of bewoning van een woning die wordt beheerd of gebouwd door de maatschappij of een openbare huisvestingsmaatschappij). Ook in de WHDW zijn er verschillende verwijzingen naar invaliditeit, zie bijvoorbeeld artikel 14, §2, 1°, b), artikel 1 (definities), 16), 25), 32 (waarin wordt bepaald dat het gezinslid of gehandicapt kind ten laste als extra kind ten laste wordt meegerekend) en 33°.

¹⁶ Zie bijvoorbeeld artikel 9, § 2, g) van de AVG.

hypothecaire leningen en de ondersteuning van potentiële kredietnemers te verzorgen en te verzekeren (artikel 87*bis*, § 1, 4°, van het ontwerp WHDW)¹⁷. Deze opdracht, gecombineerd met artikel 2 van de WHDW en het onderliggende sociale beleid, vormt een verwerkingsdoeleinde van het Agentschap, dat voldoende duidelijk uit het ontwerp naar voren komt. De gegevens die impliciet vereist zullen zijn, zijn de gegevens die nodig zijn voor het afsluiten en uitvoeren van een hypothecaire overeenkomst (artikel 6, 1., c), van de AVG) en anderzijds deze die specifiek zijn voor de toekenning van sociale hypothecaire leningen (artikel 6, 1., e), van de AVG en artikel 1, 36° - definitie van de sociale hypothecaire lening, en 29° tot en met 31° - definitie van de huishoudens van de categorieën 1, 2 en 3 van de WHDW¹⁸). Op basis hiervan zou het ontwerp duidelijk moeten aangeven welke categorieën gegevens uitsluitend door het Agentschap kunnen worden verwerkt. Uit de WHDW lijkt ook naar voren te komen dat deze gegevens afkomstig zijn van de sociale kredietloketten¹⁹. De gegevens circuleren dus tussen deze entiteiten, en bovendien zal de opdracht van het Agentschap erin bestaan (vrije vertaling) "te zorgen voor de goede werking, het goed beheer en de kwaliteit van de diensten van de sociale kredietloketten" (artikel 87*bis*, §1, 7°, van het ontwerp van WHDW)²⁰. In het kader van het ontwerp (zonder afbreuk te doen aan de toepassing van andere regels) lijkt er geen andere ontvanger van de gegevens te zijn dan het Agentschap en de Sociale Kredietloketten, zodat *in fine*, met uitzondering van de categorieën gegevens, de bewaartermijn en de bepaling van de verwerkingsverantwoordelijke (zie *infra* punt 30 e.v.), de essentiële elementen van de verwerking in het ontwerp en in de WHDW lijken te zijn bepaald (wat de vorm betreft dient echter rekening te worden gehouden met punt 10 *supra*).

15. Voor het overige is het aan de aanvrager om de hierboven vermelde oefening te doen en zijn ontwerp dienovereenkomstig aan te passen (zie *supra*, punten 9-10), indien het de bedoeling is om persoonsgegevens te verwerken in het kader van de andere taken van het Agentschap die met name in artikel 87*bis* van het ontwerp van WHDW worden beoogd.

- paragraaf 1: 2° leningen op afbetaling in verband met de energieprestatie, 3° bevordering van het sociaal hypothecair krediet en deze leningen, 4° "opdrachten van vastgoedoperatoren" (deze opdracht lijkt meer betrekking te hebben op het domein onroerend goed, zie *infra*, punt 17 e.v.);
- paragraaf 4 : vervanging van de administratie voor bepaalde bijstand aan personen in verband met een hypothecair krediet) ;

¹⁷ Zie eveneens artikel 87*bis*, § 3, 3°, 4°, 5° - betreffende de vaststelling van de standaarddocumenten die door de sociale kredietloketten en door haarzelf moeten worden gebruikt -, en 10° op de ondersteuning van de kandidaat-ontleners.

¹⁸ Zo zijn er bijvoorbeeld inkomensvoorwaarden (inclusief kinderen ten laste) en bezit van eigendomsrechten voorzien.

¹⁹ «[W]ie zijn de rechtspersonen die als opdracht hebben het verstrekken, beheren en bevorderen van sociaal hypothecair krediet en die een vergunning hebben van het Gewest" (artikel 176.1 van de WHDW)

²⁰ Meer bepaald heeft zij tot taak "de sociale kredietloketten te erkennen, te adviseren, te controleren en, indien nodig, te sanctioneren" (artikel 87*bis*, paragraaf 3, 6°, van het ontwerp van WHDW).

- paragraaf 6 : aanmoediging van initiatieven door de actoren van hypothecair krediet via partnerschap;
- en paragraaf 7: deelname aan de oprichting en/of het beheer van rechtspersonen die bijdragen aan het gewestelijk huisvestingsbeleid.

16. Anderzijds heeft de Autoriteit bedenkingen bij twee paragrafen van artikel 87*bis* van het ontwerp van WHDW:

- In de paragraaf 5, waarin wordt verwezen naar (vrije vertaling) "bijkomende taken bij de hierboven genoemde", die "aan het Agentschap kunnen worden toevertrouwd in het beheerscontract" ; deze taken moeten binnen het kader van de in het ontwerp vastgestelde taken vallen, tenzij zij de gegevensverwerking niet autonoom kunnen staven; de in deze paragraaf 5 verleende machtiging bepaalt immers geen enkel essentieel element van de gegevensverwerking die zij in voorkomend geval van plan zou zijn toe te staan in het kader van deze " bijkomende taken ", en is dus niet in overeenstemming met het wettelijkheids- en transparantiebeginsel ;
- en paragraaf 8, waarin wordt bepaald dat "onder de door de Regering vastgestelde voorwaarden, het Agentschap, de Kredietloketten en de SLSP's bij wijze van experiment en voor een beperkt doel en een beperkte duur kunnen afwijken van de bepalingen van de decreten of verordeningen betreffende de uitoefening van hun bevoegdheid. Alle experimentele projecten worden omkaderd door een strikte methodologische evaluatie ". Deze voorwaarden mogen in geen geval afwijken van de regels van het ontwerp en de WHDW betreffende de verwerking van persoonsgegevens. En artikel 87*bis*, § 8, van de WHDW kan niet toestaan dat de wettelijkheids- en transparantiebeginselen worden omzeild. Nogmaals, zoals zojuist is uitgelegd voor artikel 87*bis*, § 5, zal ook deze paragraaf 8 op zich, zonder de steun van andere bepalingen van de WHDW of andere bepalingen van decretaal niveau, niet voldoende zijn om autonoom de basis te vormen voor de verwerking van persoonsgegevens²¹. Er wordt namelijk geen van de essentiële elementen van de verwerking gedefinieerd die het, in voorkomend geval, zou willen toestaan.

²¹ Zie ook het Advies van de Raad van State, blz. 8-9, overweging 2.

Domein onroerend goed

17. Artikel 24 van het ontwerp wijzigt artikel 88 van de WHDW, dat in het positieve recht de opdrachten van de SWL bepaalt, die voortaan taken van het Agentschap zullen worden, met bepaalde aanpassingen van de initiële opdrachten van de SWL " tot integratie van de opdrachten van de SWCS, in het bijzonder wat betreft de organen met een sociaal doel " (zoals vermeld in het commentaar bij artikel 24 van het ontwerp). De artikelen 25, 26 en 28 van het ontwerp wijzigen ook de artikelen 89, 90 en 92 , waarin andere SWL-opdrachten worden ingesteld, door zonder meer de SWL eenvoudigweg te vervangen door het agentschap.

18. Wat de door het ontwerp aangebrachte wijzigingen betreft, zoals hierboven voorgesteld (zie *supra* punt 9), zou de wijziging van artikel 24, 4°, van het ontwerp (uitbreiding van de bevoegdheid om verzoeken en klachten met betrekking tot sociale kredietloketten te behandelen), met het oog op de bundeling van de verschillende doelstellingen van het agentschap naar gelang van de gebieden waarop zij betrekking hebben, een goede zaak zijn indien zij onder de taken van het agentschap vallen die verband houden met het sociaal krediet.

19. Voor het overige verzoekt de Autoriteit de aanvrager, gelet op het doel dat hij met artikel 27 van het ontwerp nastreeft (zie *supra* punt 8), om ook op het domein onroerend goed de door haar gevraagde oefening op het domein kredieten uit te voeren (zie *supra* de punten 9-10 en 15). In dit verband vestigt de Autoriteit de aandacht van de aanvrager met name op de volgende taken van het Agentschap, die duidelijk betrekking lijken te hebben op de verwerking van persoonsgegevens:

- de behandeling van verzoeken en klachten met betrekking tot openbare huisvestingsmaatschappijen²² ;
- de inventarisering van de aanvragen van huurders van woningen die worden beheerd door openbare huisvestingsmaatschappijen en de bevordering van initiatieven om meervoudige aanvragen te vermijden, ten minste op het grondgebied van een gemeente²³ ;
- huishoudens van categorie 1 of 2 hoofdzakelijk de mogelijkheid bieden om een woning te huren²⁴ ;

²² Artikel 88, § 1, 5° van de WHDW

²³ Artikel 88, §1, 7° van de WHDW.

²⁴ Artikel 88, § 2, 5° van de WHDW, dat wordt hersteld door artikel 24 van het ontwerp.

- ervoor te zorgen dat een voorstel tot verhuizing wordt aangeboden aan eenieder die uit een woning wordt gezet na een bewoningsverbod dat door de burgemeester of de Regering volgens de geldende procedure wordt opgelegd²⁵ ;
- het verhuren van gebouwen voor huisvesting²⁶, een taak die moet worden gecombineerd met de voorwaarden van artikel 94 van de WHDW (de toelatingsvoorwaarden voor kandidaten en de criteria voor toegangsprioriteiten worden echter niet vastgesteld, ook al blijkt uit het opzet van het ontwerp dat deze moeten worden vastgesteld om de doelstellingen van artikel 2 van de WHDW te bereiken)²⁷.

20. Ten slotte maakt de Autoriteit een voorbehoud wat betreft artikel 88, § 6, van het ontwerp van WHDW, volgens hetwelk het Agentschap (vrije vertaling) "elke andere taak zal uitvoeren die rechtstreeks verband houdt met deze bedoeld " in artikel 88 van de WHDW, mits de Regering daarmee instemt (artikel 88, § 6, van de WHDW). Deze bepaling kan niet toelaten dat de transparantie- en wettelijkheidsbeginselen worden omzeild en zal dus op zichzelf en autonoom, zonder de steun van andere bepalingen van de WHDW of andere bepalingen van decretaal niveau, niet volstaan om de grondslag te vormen voor de verwerking van persoonsgegevens. Eens te meer (zie *supra* punt 16) wordt in een dergelijke bepaling geen enkel essentieel element van de gegevensverwerking gedefinieerd dat deze, desgevallend in strijd met de transparantie- en wettelijkheidsbeginselen zou willen toestaan.

Domein wetenschappelijk onderzoek

21. Volgens de toelichting wordt in artikel 49 van het ontwerp, waarbij artikel 107.4 wordt ingevoegd in de WHDW, enerzijds, een onderzoeks- en expertisecentrum op het gebied van duurzame huisvesting binnen het Agentschap opgericht, waardoor het CEHD in het Agentschap wordt opgenomen, om het in staat te stellen gebruik te maken van de ondersteunende diensten van het Agentschap met behoud van een zekere mate van onafhankelijkheid, en in het bijzonder ten opzichte van de Autoriteit, anderzijds, een taak van algemeen belang aan het Agentschap toe te wijzen (artikel 6, 1., e), van de AVG), die in een decreet is vastgelegd²⁸. De Autoriteit is verheugd over dit initiatief, dat in overeenstemming is met de bovengenoemde transparantie- en wettelijkheidsbeginselen en dat de rechtszekerheid van de activiteiten van het CEHD zal vergroten.

²⁵ Artikel 88, § 2, 7° van de WHDW.

²⁶ Artikel 89 van de WHDW.

²⁷ Zie eveneens in dat verband het Advies van de GBA nr. 42/2019 van 6 februari 2019 betreffende een ontwerpbesluit van de Waalse Regering houdende de organisatie van de verhuring van sociale woningen door de Waalse Huisvestingsmaatschappijen en de Openbare Huisvestingsmaatschappijen.

²⁸ In zijn huidige vorm is de CEHD niet opgericht bij een regeringsdecreet of -besluit, en zijn opdracht is dus niet gebaseerd op een decreet of een wettelijke basis.

22. Het CEHD voert in essentie een onderzoeks- en analyseopdracht uit met betrekking tot huisvesting en aanverwant beleid (onderzoek en eventueel openbare statistieken), die in het ontwerp²⁹ wordt gedefinieerd. " Meer in het bijzonder " (in deze context dus), ontwikkelt, beheert en beheert het CEDH drie observatoria (bv. huurprijzen)³⁰ alsook "elke ander observatorium dat de Waalse regering nuttig zal achten"³¹.

23. In de vergelijkbare context van de openbare statistieken heeft de Autoriteit erkend dat de hierboven uiteengezette transparantie- en wettelijkheidsbeginselen met enige flexibiliteit kunnen worden toegepast, mits passende waarborgen worden ingebouwd³². Wat de verwerking van persoonsgegevens betreft, noopt het ontwerp tot de volgende zes opmerkingen (met betrekking tot de aansprakelijkheid in verband met de verwerking, zie eveneens *infra*, punt 36).

24. Ten eerste zal de activiteit van het CEHD zeker gekoppeld moeten worden aan de geplande hervorming van de openbare statistieken in Wallonië, waarover de Autoriteit reeds werd geraadpleegd. De Autoriteit nodigt de aanvrager uit om in dit verband advies nr. 29/2019 van de GBA van 6 februari 2019 te raadplegen over een voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 4 december 2003 betreffende de oprichting van het "Institut wallon de l'évaluation, de la prospective et de la statistique" (Waals Instituut voor evaluatie, toekomstverwachting en statistiek) [IWEPS]. Het ontwerp moet, in voorkomend geval, zodanig op deze hervorming worden afgestemd dat het CEHD zijn openbare onderzoeksopdracht duidelijk kan uitvoeren, zowel in het geval dat het wordt erkend als producent van openbare statistieken, maar ook op eigen initiatief en naast het normatieve kader van het IWEPS, zoals het de intentie van de aanvrager lijkt te zijn. In die zin zou het ontwerp geen afbreuk doen aan bovengenoemd decreet van 4 december 2003, zoals gewijzigd, dat in ieder geval in de Memorie van toelichting kan worden verduidelijkt.

25. Ten tweede is de opdracht van openbaar onderzoek van het CEDH voldoende nauwkeurig omschreven (wat de vorm betreft, rekening houdend met *supra* de punten 9 tot en met 10), behalve in artikel 107.4, § 2, 2de lid, 4° (zie *supra*, punt 22, *in fine*), dat nader moet worden omschreven, indien het de bedoeling is dat het CEHD op basis van deze opdracht persoonsgegevens kan verwerken. Het thema van het betrokken observatorium moet ten minste worden geïdentificeerd als een van de relevante onderwerpen die mogelijk tot de opdracht van het CEHD behoren in het licht van de WDHW en het beleid dat dit motiveert (bijvoorbeeld zou elk ander observatorium voor feiten of fenomenen

²⁹ Zij "ontwikkelt multidisciplinair onderzoek op korte termijn als besluitvormingsinstrument en multidisciplinair onderzoek op lange termijn met het oog op de verbetering van de kennis over huisvesting (artikel 107.4, §2, eerste lid) en voert onder meer op verzoek van de Regering, of op eigen initiatief, analyses uit over alle vraagstukken in verband met het huisvestingsbeleid (artikel 107.4, § 9, zoals voorgesteld in artikel 49 van het ontwerp).

³⁰ Zie artikel 107.4, § 2, 1ste lid en 2de lid, 1° tot 3°, zoals voorgesteld door artikel 49 van het ontwerp.

³¹ Artikel 107.4, § 2, 4ste lid en 2de lid, 4°, zoals voorgesteld door artikel 49 van het ontwerp

³² Zie Advies van de GBA nr. 29/2019 van 6 februari 2019 over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 4 december 2003 betreffende de oprichting van het "Institut wallon de l'évaluation, de la prospective et de la statistique", punt 6.

die relevant zijn voor de doelstellingen vermeld in artikel 2 van het CEHD en de opdrachten van het Agentschap kunnen worden beoogd).

26. Ten derde moeten de gegevens of categorieën persoonsgegevens die het CEHD kan verwerken, in het ontwerp worden geïdentificeerd, hoewel enige flexibiliteit in dit opzicht kan worden toegestaan (zie *supra*, punt 23). Het doel van de aanvrager is zeker om het CEHD in staat te stellen de gegevens in te zamelen die nodig zijn om zijn opdracht te vervullen, in de volgende volgorde van subsidiariteit, die tot uitdrukking zou moeten komen:

- onrechtstreeks bij de twee andere diensten van het Agentschap (wat de verdere verwerking van gegevens betreft, zie *infra*, punt 37 e.v.).
- onrechtstreeks bij andere (Waalse of andere) overheden, overeenkomstig het reglementaire kader dat elders van toepassing is³³ ;
- of ten slotte, rechtstreeks bij de betrokkenen mits hun toestemming (artikelen 4, 11), 6, 1., a) en 7 van de AVG³⁴), behalve, in voorkomend geval, in het kader van de machtiging voor inzameling die uiteindelijk in het decreet van 4 december 2003 betreffende de oprichting van het Waals Instituut voor evaluatie, toekomstverwachting en statistiek zou worden geregeld.

27. Ten vierde heeft de Autoriteit er in dit geval reeds op kunnen wijzen hoe belangrijk het is dat er passende waarborgen worden ingebouwd (zie *supra*, punt 23). Op het domein wetenschappelijk onderzoek (in dit geval openbaar) herinnert de Autoriteit eraan dat artikel 89, 1., van de AVG, enerzijds, en artikel 89, 2., van de AVG alsook Titel 4 van het WVG ter uitvoering daarvan anderzijds, van toepassing zijn in het geval dat wordt overwogen om af te wijken van de rechten van de betrokkenen. Het ontwerp zou op dit punt ook gebaat zijn bij het onderwerpen van het CEHD en zijn personeel aan een verplichting van het type statistische geheimhoudingsplicht³⁵.

28. In de vijfde plaats gaat de Autoriteit ervan uit dat de aanvrager in de huidige stand van het ontwerp niet de mogelijkheid overweegt dat het CEHD persoonsgegevens aan derden verstrekt³⁶. Mocht dit het geval zijn zou het ontwerp dienovereenkomstig moeten worden aangepast.

³³ Zie bv. artikel 20 van de WVG.

³⁴ Zie bijvoorbeeld Advies van de GBA nr. 29/2019 van 6 februari 2019 over een voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 4 december 2003 betreffende de oprichting van het "Institut wallon de l'évaluation, de la prospective et de la statistique, punten 23-27.

³⁵ Zie bijvoorbeeld Advies van de GBA nr. 29/2019 van 6 februari 2019 over een voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 4 december 2003 betreffende de oprichting van het "Institut wallon de l'évaluation, de la prospective et de la statistique, punten 33-38.

³⁶ Artikel 107.4, § 9 van het ontwerp van WHDW, zou dit, zoals het thans is geformuleerd, niet toelaten.

29. Ten zesde ten slotte moet de bewaartermijn of in ieder geval de criteria voor het bepalen ervan in het ontwerp worden gepreciseerd. In deze context kan de aanvrager longitudinaal onderzoek overwegen en rekening houden met een langere bewaring van bepaalde persoonsgegevens tot na de periode die nodig is voor het uitvoeren van het onderzoek waarvoor de gegevens in kwestie worden verwerkt, indien dit nodig is om de integriteit en de kwaliteit van het uitgevoerde onderzoek aan te tonen, en dit op voorwaarde dat er passende technische en organisatorische maatregelen worden genomen.

II.5. Verwerkingsverantwoordelijke

Herhaling van de algemene beginselen

30. De bedoeling van een brede definitie van het concept verwerkingsverantwoordelijke³⁷ is een efficiënte en volledige bescherming te verzekeren van de betrokkenen³⁸. In feite kan een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de verwerking verschillende actoren binden, waarbij de betrokkene zijn rechten bij elk van hen kan uitoefenen³⁹.

31. Echter, « het bestaan van een gezamenlijke verantwoordelijkheid zich niet noodzakelijkerwijs uit in een gelijkwaardige verantwoordelijkheid [... en] [d]eze ondernemers kunnen juist in verschillende stadia en in verschillende mate bij deze verwerking betrokken zijn, zodat het niveau van verantwoordelijkheid van elk van hen moet worden beoordeeld in het licht van alle relevante omstandigheden van het geval»⁴⁰. Het is « in het raam van zijn verantwoordelijkheden, zijn bevoegdheden en zijn mogelijkheden », dat de medeverantwoordelijke zal waken over de conformiteit van zijn activiteit met de regels inzake gegevensbescherming⁴¹.

32. Wanneer de doelstellingen van en de middelen voor de verwerking bepaald worden door nationaal recht, « kan worden bepaald wie de verwerkingsverantwoordelijke is of volgens welke criteria van het [nationaal] recht deze wordt aangewezen »⁴². Hoewel de lidstaten de toepassing van de regels van de AVG kunnen bepalen in bijzondere domeinen waar zij zelf de regels opstellen teneinde

³⁷ De begrippen verwerkingsverantwoordelijke en verwerker zijn gedefinieerd in artikelen 4, 7) en 8) van de AVG. Lees eveneens het Advies G29, nr. 1/2010 over de begrippen "voor de verwerking verantwoordelijke" en "verwerker", (WP169), 16 februari 2010.

³⁸ EHvJ, (Gr. Kam.), 13 mei 2014 (GOOGLE SPAIN SL, GOOGLE INC. v/ AEPD), aff. C-132/12, punt 34. EHvJ, (Gr. Kam.), 5 juni 2018 (UNABHÄNGIGES LANDESZENTRUM FÜR DATENSCHUTZ SCHLESWIG-HOLSTEIN v/ WIRTSCHAFTSAKADEMIE SCHLESWIG-HOLSTEIN GMBH), doss. C-210/16, punt 28.

³⁹ Artikel 26, 3., AVG.

⁴⁰ EHvJ, (Gr. Kam.), 5 juni 2018 (UNABHÄNGIGES LANDESZENTRUM FÜR DATENSCHUTZ SCHLESWIG-HOLSTEIN v/ WIRTSCHAFTSAKADEMIE SCHLESWIG-HOLSTEIN GMBH), aff. C-210/16, punt 43. Lees eveneens het Advies G29, 1/2010 over de begrippen "voor de verwerking verantwoordelijke" en "verwerker", 16 februari 2010, p. 20.

⁴¹ EHvJ, (Gr. Kam.), 13 mei 2014 (GOOGLE SPAIN SL, GOOGLE INC. v/ AEPD), aff. C-132/12, punt 38.

⁴² Artikel 4, 7), AVG. Betreffende de vaststelling van de respectieve verantwoordelijkheden van de gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken, lees eveneens artikel 26, 1., van de AVG

in deze domeinen de coherentie en de duidelijkheid van het wettelijk kader te bewaren dat toepasselijk is op gegevensverwerkingen, kunnen zij evenwel niet afwijken van de AVG of afzien van de daarin bepaalde definities⁴³. Het tegenovergestelde beweren zou niet alleen ingaan tegen de letter van de AVG maar zou eveneens de doelstelling ervan in gevaar kunnen brengen om een coherent en hoog beveiligingsniveau te verzekeren voor natuurlijke personen.

Toepassing op onderhavig geval.

33. Uit de verbeterde nota's aan de Regering blijkt dat de SWL, de SWCS en het Fonds du logement des familles nombreuses de Wallonie [FLW] (een coöperatieve vennootschap met taken van openbaar nut⁴⁴ en "grotendeels in handen van de Ligue des Familles") de drie "koepelorganisaties" zijn, de Waalse eenheden van het openbaar bestuur [UAP]⁴⁵, van de Waalse huisvestingssector in Wallonië, die een "lager niveau" omvat: De Sociétés de Logement de Service Public [SLSP]⁴⁶; de Agences Immobilières Sociales [AIS]⁴⁷; de Guichets du crédit social⁴⁸; en de Organismes à Finalité Sociale [OFS]⁴⁹. Dient eveneens te worden vermeld in het institutionele huisvestingslandschap, het Operationeel Directoraat-Generaal Ruimtelijke Ordening, Wonen, Erfgoed en Energie (DGO4) van de Waalse Overheidsdienst. De verbeterde nota aan de Waalse Regering verduidelijkt in tweede lezing dat de SWL en de SWCS met het publiek samenwerken via lokale bedrijven die (vrije vertaling) «*genieten van een zekere onafhankelijkheid*: SLSP en sociale loketten »⁵⁰. Een rationalisatie op dit niveau is op termijn eveneens wenselijk.

34. Het is de SWCS-structuur die als gastheer voor de geplande fusie zal fungeren en zal uitmonden in het Agentschap. De opdrachten van de SWCS en de SWL zullen toevertrouwd worden aan het Agentschap en het CEDH zal hierin worden opgenomen. Het Agentschap zal worden georganiseerd in drie departementen⁵¹. Volgens de verbeterde nota aan de Regering in eerste lezing, gaat het om: "een departement 'onroerend goed' dat de opdrachten voor de bouw en renovatie van openbare woningen, de voogdij en advies voor de SLSP's bundelt, en de huurbijstand": een departement "kredieten" dat sociale hypothecaire kredietactiviteiten voor alle huishoudens

⁴³ Lees Artikel 6, 3., 2de lid en de overwegingen 8 en 10 van de AVG.

⁴⁴ Zoals het ter beschikking stellen van de middelen door het verstrekken van sociale hypothecaire leningen aan grote gezinnen van categorie 1, 2 of 3 om een eerste woning in het Waalse Gewest te bouwen of te kopen die bestemd is voor persoonlijke bewoning. Zie artikel 179 van de WHDW.

⁴⁵ Het begrip wordt gedefinieerd als "de institutionele eenheid die deel uitmaakt van de consolidatieperimeter van het Waalse Gewest", in artikel 2, 27°, van het decreet van 15 december 2011 houdende organisatie van de begroting, de boekhouding en de verslaggeving van de Waalse openbare bestuursseenheid.

⁴⁶ Zie artikelen 130 en v. van de WHDW

⁴⁷ Zie artikelen 191 en v. van de WHDW, en in het bijzonder de artikelen 193 en 194.

⁴⁸ Namelijk, de "rechtspersonen die als opdracht hebben het verstrekken, beheren en bevorderen van sociaal hypothecair krediet en die een vergunning hebben van het Gewest" (artikel 176.1 van de WHDW).

⁴⁹ Zie artikelen 191 en v. van de WHDW.

⁵⁰ Italic toegevoegd door de Autoriteit.

⁵¹ Zie artikel 46 van het ontwerp.

samenbrengt met het oog op de aankoop van een eerste woning, "renovatie"-leningen (energie en gezondheid en veiligheid) voor particulieren en, op lange termijn, algemene vergaderingen van mede-eigenaars, indien nodig in samenwerking met de bankensector. Het toezicht, de bijstand en het advies voor de kredietloketten"; een "departement 'ondersteuning' "met inbegrip van met name IT- en gegevensbeschermingsdiensten, waarin het CEHD functioneel zal worden geïntegreerd. Deze structuur is niet definitief en kan worden aangepast, zoals de verbeterde nota aan de Regering in tweede lezing aangeeft.

35. In deze context noopt het ontwerp tot volgende twee commentaren. Ten eerste nodigt de Autoriteit de aanvrager uit om duidelijk te maken hoe de verantwoordelijkheden tussen de actoren op het hoogste en laagste niveau exclusief of gedeeld zijn, enerzijds op het domein van kredieten en anderzijds op het domein onroerend goed van het ontwerp. In het licht van bovenvermelde beginselen zal de aanvrager bijvoorbeeld bepalen of SWCS en het bevoegde sociale kredietloket in het geval van een sociale hypothecaire lening aan een betrokkene al dan niet gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken zijn, en dit met betrekking tot welke gegevensverwerkingen. De Autoriteit herinnert eraan dat in geval van gezamenlijke verantwoordelijkheden met betrekking tot de verwerking, overeenkomstig artikel 26, 1., van de AVG, de respectieve verplichtingen van de verwerkingsverantwoordelijken die niet in het ontwerp (of de uitvoeringsdecreten ervan) zouden worden gedefinieerd, in ieder geval moeten worden vastgesteld in een overeenkomst tussen hen, wat concreet wil zeggen, via het opstellen en ondertekenen van een onderlinge overeenkomst.

36. Ten tweede blijkt duidelijk uit de verbeterde nota aan de Regering in eerste lezing dat het doel van de hervorming is om een zekere onafhankelijkheid voor het CEHD te behouden en te garanderen: door het "de onafhankelijkheid te laten die zijn reactiviteit en de kwaliteit van zijn werk maakt en het tegelijkertijd te laten profiteren van de ondersteunende diensten van het Agentschap", en door ervoor te zorgen dat het "gebruik zal kunnen blijven maken van een wetenschappelijk comité om zijn wetenschappelijke onafhankelijkheid en de kwaliteit van zijn studies" te garanderen ondanks zijn integratie in het departement ondersteuning. Artikel 49 van het ontwerp formuleert deze intentie uitdrukkelijk door de invoeging van artikel 107.4 in de WHDW dat stelt: (vrije vertaling) de personeelsleden die zijn toegewezen aan het CEHD "genieten van de vrijheid van publicatie en intellectuele eigendom van de resultaten" (paragraaf 3); het CEHD "ontwikkelt en voert zijn opdrachten uit in volledige intellectuele, methodologische en wetenschappelijke onafhankelijkheid" (paragraaf 4); de "Regering en het Agentschap garanderen de onafhankelijkheid van het statuut en het werk van het personeel van het Centrum in overeenstemming met de Ethische Code voor wetenschappelijk onderzoek [...]" (paragraaf 6). Onder deze omstandigheden lijkt het CEHD de enige verwerkingsverantwoordelijke te zijn voor de gegevens die nodig zijn voor de uitvoering van zijn onderzoeksopdracht. De Autoriteit verwijst de aanvrager in dit verband ook naar de opmerkingen over

het IWEPS en de producenten van officiële statistieken⁵², en nodigt de aanvrager uit in het ontwerp een standpunt in te nemen.

II.6. Verdere verwerkingen van gegevens (artikelen 5, 1., b), en 6, 4., van de AVG) en Belgische en Waalse e-government beginselen

37. In de praktijk zal de fusie van SWL, SWCS en CEHD in de schoot van het nieuwe Agentschap ertoe leiden dat de gegevens die oorspronkelijk door SWL, SWCS en CEHD, in principe drie afzonderlijke verwerkingsverantwoordelijken, werden verwerkt, zullen worden samengevoegd bij één verwerkingsverantwoordelijke (zonder afbreuk te doen aan de conclusies die moeten worden getrokken overeenkomstig de punten 30 e.v. hierboven). Voor de verwerking van deze voorheen ingezamelde gegevens die door het Agentschap worden geërfd, dient de verwerkingsverantwoordelijke, indien het de bedoeling is deze gegevens te verwerken voor de uitvoering van een andere taak dan die waarvoor zij zijn ingezameld, toe te zien op de naleving van artikel 6, 4., van de AVG, en in voorkomend geval de nodige technische en organisatorische maatregelen te treffen overeenkomstig de artikelen 24 en 32 van de AVG (en in voorkomend geval de verwerkingsactiviteiten van de verschillende departementen van het Agentschap te scheiden). Deze oefening zal, indien nodig, worden uitgevoerd als onderdeel van een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (zie *infra*, punt 41).

38. De verdere verwerkingen door het CEHD op basis van door het Agentschap in het kader van zijn verschillende opdrachten ingezamelde gegevens, beogen in beginsel een statistisch- en onderzoeksdoeleinde dat verenigbaar is met de oorspronkelijke verwerking, overeenkomstig overweging 50 en de artikelen 5, 1., b), 6, 4., en 89 van de AVG, op voorwaarde dat zij gebaseerd zijn op een rechtsgrondslag die in overeenstemming is met de bovengenoemde transparantie- en wettelijkheidsbeginselen⁵³ (zie *supra*, punten 4-10 en 21-29). Het omgekeerde zal echter in principe niet mogelijk zijn (gebruik van de door het CEDH verwerkte gegevens door de departementen kredieten- en onroerend goed van het Agentschap), onder voorbehoud echter van de concrete uitvoering van de hierboven vermelde analyse (zie *supra*, punt 37).

39. Voor het overige, staat in de verbeterde nota aan de Waalse Regering in eerste lezing dat de actoren in de Waalse huisvestingssector in Wallonië (vrije vertaling) "soms zeer gelijkaardige of zelfs identieke taken uitvoeren, vaak voor gelijkaardige doelgroepen". Het lijkt er inderdaad op dat dit, onder voorbehoud van de verduidelijkingen die in het ontwerp moeten worden aangebracht (voor het

⁵² Zie Advies van de GBA nr. 29/2019 van 29 februari 2019 over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 4 december 2003 betreffende de oprichting van het "Institut wallon de l'évaluation, de la prospective et de la statistique", punten 29-30

⁵³ In dezelfde zin, zie onder meer Advies van de GBA nr. 29/2019 van 6 februari 2019 over een voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 4 december 2003 betreffende de oprichting van het "Institut wallon de l'évaluation, de la prospective et de la statistique", punt 7.

domein kredieten, zie *supra*, punten 13-16; voor het onroerend goed, zie *supra*, punten 17-20), en onder meer met betrekking tot de volgende ontwikkelingen in verband met de verzameling van gegevens, *a priori* het geval is. Bijgevolg zou het hergebruik door het Agentschap van de oorspronkelijk door SWCS en SWL verzamelde gegevens voor de uitvoering van al zijn taken niet *a priori* problematisch zijn, met dien verstande dat de in het ontwerp te verstrekken verduidelijkingen steeds in acht moeten worden genomen.

40. Wat het hergebruik en de inzameling van gegevens betreft, maakt de Autoriteit ten slotte twee opmerkingen, teneinde ervoor te zorgen dat er slechts een eenmalige gegevensinzameling plaatsvindt:

- de Autoriteit herinnert aan de potentiële toepassing door het Agentschap van het samenwerkingsakkoord van 23 mei 2013 tussen het Waals Gewest en de Franse Gemeenschap betreffende de uitwerking van een gemeenschappelijk initiatief inzake gegevensdeling en het gezamenlijk beheer van dit initiatief. Dit samenwerkingsakkoord wordt momenteel hervormd en de Autoriteit heeft de gelegenheid gehad om zich hierover uit te spreken⁵⁴ ;
- meer in het algemeen, om te voorkomen dat meerdere keren dezelfde gegevens bij de betrokkenen worden ingezameld, en vooral, wat de gegevensbescherming betreft, om de nauwkeurigheid, actualisering en minimalisering van de ingezamelde gegevens beter te waarborgen (artikel 5, d) en c), van de AVG), is de Autoriteit van mening dat in het ontwerp moet worden voorzien dat, behoudens de toepassing van het zopas vermelde samenwerkingsakkoord van 23 mei 2013, de door het Agentschap in te zamelen gegevens zouden moeten worden ingezameld bij de overheid die het best geplaatst is, gelet op haar hoedanigheid van verwerkingsverantwoordelijke, van de taak van openbaar nut en/of de autoriteit waarmee zij is bekleed, alsook met het bestaande verband met de gegevens. Het is slechts in de veronderstelling dat de inzameling van gegevens niet op deze wijze kan gebeuren, bijvoorbeeld wegens rechtsgronden (de betrokken verdere verwerking is bijvoorbeeld niet verenigbaar gelet op het wetgevend kader dat van toepassing is op deze best geplaatste overheid), dat men zich zou kunnen wenden tot de betrokkenen⁵⁵.

⁵⁴ Advies van de GBA nr. 65/2019 van 27 februari 2019 betreffende een ontwerp van samenwerkingsakkoord tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 23 mei 2013 tussen het Waals Gewest en de Franse Gemeenschap betreffende de uitwerking van een gemeenschappelijk initiatief inzake gegevensdeling en het gezamenlijk beheer van dit initiatief.

⁵⁵ In dezelfde zin, zie onder meer Advies van de GBA nr. 75/2019 van 20 maart 2019 over een ontwerp van besluit van de Waalse regering tot vaststelling van de voorwaarden voor de verhuur van landelijke eigendommen van de overheid, punt 22.

II.7. Gegevensbeschermingseffectbeoordeling (Art. 35 van de AVG)

41. Ten slotte verzoekt de Autoriteit de aanvrager om na te gaan of het al dan niet noodzakelijk is om een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (GEB) uit te voeren. De verwerkingen van persoonsgegevens in verband met de taken van het Agentschap kunnen worden beschouwd als verwerkingen die een groot risico vormen voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen. Zij hebben betrekking op de beoordeling van de economische situatie van de betrokkenen (zie *supra*, punt 14) en lijken ook betrekking te hebben op gegevens betreffende de gezondheid (de handicap - kwetsbare personen kunnen dus mogelijk betrokken zijn) (zie *supra*, punt 11), de gegevens zullen op grote schaal worden verwerkt (het betreft het (sociale) woonlandschap en het sociale krediet in Wallonië) en ze maken duidelijk deel uit van de uitvoering van het recht op huisvesting (zie *supra*, punt 9), wat in deze context een beslissende invloed heeft op de mogelijkheid voor de betrokkenen om al dan niet een sociaal krediet of een huurcontract te verkrijgen⁵⁶.

42. Dit gezegd zijnde heeft de CBPL, in navolging van de Groep 29, en hierin bijgetreden door de Autoriteit, erkend dat voor "reeds bestaande verwerkingen een GEB in beginsel slechts vereist is indien de risico's voor de rechten en vrijheden voor natuurlijke personen na 25 mei 2018 veranderen, bijvoorbeeld omdat een nieuwe technologie in gebruik is genomen of omdat persoonsgegevens voor een ander doel worden gebruikt"⁵⁷. Het is in onderhavig geval duidelijk dat de taken van het Agentschap reeds worden uitgevoerd door SWL, SWCS en het CEHD. Maar de fusie van deze entiteiten tot één agentschap roept niettemin vragen op, zoals hierboven geïllustreerd. In dit verband zal de aanvrager daarom beoordelen of het al dan niet nodig is een gegevensbeschermingseffectbeoordeling uit te voeren.

OM DIE REDENEN, de Gegevensbeschermingsautoriteit,

is van mening dat het ontwerpbesluit dat voor advies voorligt, als volgt moet worden aangepast:

1. in overeenstemming met de transparantie- en wettelijkheidsbeginselen (zie *supra*, punten 4-7) moeten de essentiële elementen van de voorgestelde gegevensverwerking in artikel 27 worden gespecificeerd waarbij het zou nuttig zijn om deze te organiseren volgens de drie domeinen die tot de opdrachten het toekomstige Agentschap behoren (kredieten, onroerend goed en onderzoek; zie in dit verband met name *supra*, punt 18) en/of in afzonderlijke artikelen betreffende de verschillende opdrachten van het Agentschap, zodat uit het ontwerp duidelijk blijkt welke gegevens per opdracht/doeleinde (zie *supra*, punten 9-10) kunnen

⁵⁶ Zie werkgroep "artikel 29" over de Richtsnoeren voor gegevensbeschermingseffectbeoordelingen (GEB) en bepaling of een verwerking "waarschijnlijk een hoog risico inhoudt" in de zin van Verordening 2016/679 EU, zoals gewijzigd en laatst goedgekeurd op 4 oktober 2017, biz. 10-12.

⁵⁷ Aanbeveling van de CBPL nr. 01/2018 van 28 februari 2018, punt 101.

worden verwerkt, voor wie ze toegankelijk zijn, hoe lang ze worden bewaard en wie de verwerkingsverantwoordelijke ervan is.

2. de drie bovengenoemde domeinen moeten in het beschikkend gedeelte van het ontwerp op deze punten worden verduidelijkt: voor wat betreft het domein kredieten, zie *supra*, punten 13-16; voor wat betreft het domein onroerend goed, zie *supra*, punten 17-20; voor wat betreft het domein onderzoek, zie *supra*, punten 21-29 ;
3. op het domein van kredietverlening maakt de Autoriteit met name een voorbehoud ten aanzien van de paragrafen 5 en 8 van artikel 87 *bis* van de WHDW zoals voorgesteld in het ontwerp, in de mate dat de aanvrager zou overwegen dat deze alleen en op autonome wijze de rechtsgrond zouden kunnen vormen van de verwerking van persoonsgegevens (zie *supra*, punt 16);
4. op het domein onroerend goed formuleert de Autoriteit een soortgelijk voorbehoud ten aanzien van artikel 88, § 6, van de WHDW als in het ontwerp wordt voorgesteld (zie *supra*, punt 20) ;
5. in het bijzonder op het domein van onderzoek, dient in voorkomend geval, de activiteit van het CEHD te worden gekoppeld aan de hervorming van de openbare statistieken in Wallonië (zie advies van de GBA nr. 29/2019 van 6 februari 2019 over een voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 4 december 2003 betreffende de oprichting van het Waals Instituut voor evaluatie, toekomstverwachting en statistiek) (zie *supra*, punt 24);
6. op hetzelfde domein zou het ontwerp nog steeds moeten worden aangepast mocht het de bedoeling zijn dat het CEHD persoonsgegevens aan derden zou verstrekken (zie *supra*, punt 28) ;
7. en bovenal, herinnert de Autoriteit aan de toepassing van passende waarborgen in dit verband, met name titel 4 van de WVG, en beveelt zij aan een regel vast te stellen van het type statistische geheimhouding (zie *supra*, punt 27) ;
8. meer in het algemeen, indien wordt overwogen om het Agentschap te machtigen om bijzondere categorieën gegevens te verwerken, wat het geval lijkt te zijn, moet de naleving van artikel 9, §2, van de AVG worden gewaarborgd, waar nodig door in de uitvoeringsmaatregelen van het ontwerp te voorzien in passende en specifieke maatregelen (zie *supra*, punt 11); waar van toepassing moet ook worden gezorgd voor de naleving van artikel 10 van de AVG;
9. het ontwerp moet ook de verwerkingsverantwoordelijken (en eventuele gezamenlijke verantwoordelijkheden) identificeren, door de verantwoordelijkheden van de actoren tussen de "overkoepelende" en "lagere" niveaus van de huisvestingssector te verduidelijken (zie *supra*, punt 35) en door, in voorkomend geval, de eigen verantwoordelijkheid van het CEHD, dat een zekere onafhankelijkheid geniet in het nieuwe Agentschap, te bevestigen (zie *supra*, punt 36);

10. het Agentschap zal er ook voor moeten zorgen dat de gegevens die het erft van SWCS, SWL en het CEHD opnieuw worden gebruikt overeenkomstig artikel 6, 4., van de AVG (zie *supra*, punten 37-39) ;
11. het ontwerp zou ook een bepaling kunnen bevatten die, onder voorbehoud van de toepassing van het samenwerkingsakkoord van 23 mei 2013 tussen het Waals Gewest en de Franse Gemeenschap over de ontwikkeling van een gezamenlijk initiatief voor de uitwisseling van gegevens en het gezamenlijk beheer van dat initiatief, bijdraagt tot het beginsel van de eenmalige inzameling van persoonsgegevens (zie *supra*, punt 40) ;
12. en ten slotte zal de aanvrager, gelet op het hoge risico voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen en de wijziging van de Waalse context van sociaal krediet en huisvesting, beoordelen of het al dan niet noodzakelijk is een gegevensbeschermingseffectbeoordeling uit te voeren (zie *supra*, punten 41-42).

(get.) An Machtens
Wvd. Administrateur

(get.) Alexandra Jaspar
Directeur van het Kenniscentrum